

Başvuru Numarası : 2024/2662
Toplantı Tarihi/Sayısı : 04.09.2025/247
Karar Numarası : 2025/590
Başvuran : A.C.B.
Başvuran Vekili/ Vasisi :
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü
Muhatap Vekili : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünde ... olarak çalışan başvuranın, engelli annesinin bakımı için 16.00-17.00 saatleri arasında idari izinli sayılma talebinin reddedilerek makul düzenleme yapılmamasının ayrımcılık oluşturduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. 19/11/2024 tarihinden itibaren Mersin ili Mezitli İlçesinde bulunan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünde ... olarak çalıştığını, 30/1/2010 tarihli ve 27478 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "*Sendikal Gelişmeler Doğrultusunda Alınacak Önlemler*" konulu ve 2010/2 sayılı Başbakanlık Genelgesinin 3'üncü maddesinde yer alan "*Kamu çalışanlarının kanunen bakmakla yükümlü olduğu özürlü aile bireyinin bakıma muhtaç olduğunun ilgili mevzuatına göre alınmış geçerli özürlü sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi kaydıyla bu durumdaki personele; özürlü aile ferdinin günlük bakımı için izin kullanımında gerekli kolaylık sağlanacak ve personel mesai saatleri dışındaki nöbet görevinden ve gece vardiyasından muaf tutulacaktır.*" hükmünü ve önceki görev yeri Silifke İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün 2010/2 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında verdiği 24/10/2023 tarihli 16.00-17.00 saatleri arasını kapsayan idari izin olurlunu gerekçe göstererek annesinin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için 16.00-17.00 saatleri arasında idari izinli sayılmak üzere çalıştığı Kuruma dilekçe verdiğini,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No: 7800

b. 1947 doğumlu ve başvuru tarihinde 77 yaşında olan annesi F.B.'nin Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesinin düzenlediği 24/8/2015 tarihli ve süresiz geçerlilik süresine sahip Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporunda "*hipertansiyon, tip II diabetes mellitus, koroner arter hastalığı, stentli polinöropati, iki yanlı ağrı, orta-ileri evre karpal tünel sendromu*" tanıları aldığını, kronik ve sürekli olarak %61 oranında engelli olduğunu, ayrıca rektum ve mesane kontrolü olmadığı ve hasta bezi ihtiyacının olduğunu belirtildiği 13/09/2023 tarihli Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesinin düzenlediği bir başka raporunun da olduğunu,

c. 25/11/2024 tarihinde ... Müdürü K.K.'nin 11.30-13.30 saatleri arasında bu izni kullanabileceğini, dilekçe ekinde sunmuş olduğu Silifke İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün 24/10/2023 tarihli idari izin olurunun dilekçesinden çıkarılmasını ve yeniden dilekçe vermesini söylediğini, 19/11/2024 tarihinde dilekçesinin işleme alınmadığını, aynı gün mesai saati bitiminde eve döndüğünde annesinin kişisel ihtiyacını gideremediğini ve rahatsızlandığını görünce dilekçesinin idari işleme konu olması için Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) aracılığıyla kuruma iletmeye karar verdiğini, 26/11/2024 tarihli CİMER şikâyetinde, 25/11/2024 saat 17.00'de eve geldiğinde annesinin hipoglisemiye girdiğini görüp şeker vererek bilincinin yerine gelmesini sağladığını, bu durumun tansiyon yükselmesi ve şeker düşmesiyle bağlantılı olduğunu belirtip dilekçesinin kabulünü talep ettiğini,

ç. Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün, başvuranın annesine ait Engelli Sağlık Kurulu Raporunda "*bakıma muhtaç*" ibaresi bulunmadığı gerekçesiyle talebi reddettiğini, bunun yerine, daha önce görev yaptığı Silifke İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün idari izinli sayılma kararına rağmen izin saatlerinin 11.30-13.30 arasında kullanılmasının uygun görüldüğü hususunun başvurana sözlü olarak bildirildiğini, annesi hakkında düzenlenen Engelli Sağlık Kurulu Raporunda "*bakıma muhtaç*" ibaresi yer almadığı için talebinin reddedildiğini, annesinin bakımının belirtilen saatlerde yapılacağına ilişkin yeni bir belge alınması hâlinde talebinin yeniden işleme alınacağını ifade edildiğini, ancak benzer talepte bulunan dilekçede ismini verdiği bazı diğer personelden bu şekilde bir belge sunmasının istenmediğini,

d. Daha önce çalışmakta olduğu Silifke İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünde belirtilen saatlerde izinli sayıldığını, idari izin kullanımının idarenin takdir yetkisine bırakılmasının eşitlik ilkesine aykırı uygulamalara yol açabileceğini, engelli annesine bakım için belirtilen mesai saatleri arasında idari izinli sayılması hususundaki makul düzenleme talebinin yerine getirilmesini talep ettiğini, bakım sorumluluğu altındaki annesinin ilaçlarını zamanında alamaması ve kişisel ihtiyaçlarının karşılanamaması nedeniyle yaşanan olumsuzluklar neticesinde, personel tarafından 25/11/2024 tarihinde talebin yeniden değerlendirilmesi amacıyla CİMER aracılığıyla Kuruma başvuru yaptığını, Kurum yetkililerine engelli annenin yaşı, sağlık durumu ve günlük bakım gereksinimlerinin açıkça belirtildiğini, annesinin kişisel ihtiyaçları, bakımı, düzenli beslenmesi ve ilaçlarının belirli saatlerde alınması gerektiğini, bu ihtiyaçların zamanında karşılanamaması nedeniyle öngörülebilir bir izin uygulamasının olmamasının hukuki belirlilik ilkesine aykırı olduğunu, söz konusu ihtiyaçların sağlık kurulu raporu ile desteklendiğini, ancak 16.00-17.00 saatleri aralığında izin verilmesinin söz konusu olamayacağını yine sözlü olarak tarafına bildirildiğini,

e. Öncesinde, aynı sağlık durumuna ilişkin gerekçeler ile ve yer değişikliği talebiyle 26/08/2024 tarihli ... numaralı başvuru ile Kamu Denetçiliği Kurumuna (KDK) başvurduğunu, 5/11/2024 tarihli ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

... sayılı dostane çözüm kararında, 30/9/2024, 21/10/2024 ve 04/11/2024 tarihlerinde İdare ile yapılan görüşmeler neticesinde kendisinin Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğüne 4/11/2024 tarihinde atandığının bildirildiğini, yine sağlık durumuna ilişkin gerekçeler ile ve aynı yer değişikliği talebiyle Kurumumuza da başvurduğunu ve 26/12/2024 tarihli ve 2024/1221 sayılı Kurul kararı ile uzlaşma kararı kapsamında talep ettiği yer değişikliğinin gerçekleştiğini,

f. Söz konusu genelgede yer alan "*gerekli kolaylık sağlanacak*" ifadesi ile idareye tanınan takdir yetkisinin idareler arasında farklı uygulamalara yol açtığını, bu durumun eşitlik, hukuki güvenlik ve istikrar ilkelerini zedelediğini, engelli yakını olan çalışanlara ilişkin izinler konusunda tutarlı ve öngörülebilir bir düzenin bulunmamasının kamu hizmetlerinde yeknesaklık ilkesine aykırılık teşkil ettiğini, Silifke İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından verilen izin kararının örnek teşkil etmesi gerektiğini, aksi takdirde idari uygulamalarda bütünlük sağlanamayacağını,

g. Engellilere ve refakatçilerine yönelik uygulamaların hassas bir yaklaşım ile değerlendirilmesi gerektiğini, aksi halde engellilerin toplumsal hayata karışmalarının zorlaştırılmış olacağını, Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'de (EHİS) ayrımcılığa uğramaksızın diğer bireylerle eşit koşullarda erişiminin sağlanması ve bu amaçla ihtiyaçlarına uygun makul düzenlemelerin yapılması gerektiğinin belirtildiğini, kanunen bakmakla yükümlü engelli yakını bulunan kamu çalışanlarının izinleri bakımından idarenin takdir yetkisine dayanarak uyguladığı işlemlerin Anayasa'da yer alan eşitlik ilkesine aykırılık oluşturabileceğini, telafisi güç zararların önüne geçilmesi için ilgili genelge kapsamında kamu çalışanlarının engellilerin bakım sorumluluğu çerçevesinde desteklenmesi amacıyla idare tarafından dikkate alınmasını, daha önce görev yaptığı Silifke İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından verilen idari izin kararına uygun şekilde Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından da 16.00-17.00 saatleri arasında bir saatlik idari izin verilmesini ve sürekli engelli sağlık kurulu raporunun özlük dosyasına işlenmesini talep etmiştir.

3. Muhatap Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. 30/10/2010 tarihli Başbakanlık Genelgesinin 3'üncü maddesinde "*Kamu çalışanlarının kanunen bakmakla yükümlü olduğu özürlü aile bireyinin bakıma muhtaç olduğunun ilgili mevzuatına göre alınmış geçerli özürlü sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi kaydıyla bu durumdaki personele; özürlü aile ferdinin günlük bakımı için izin kullanımında gerekli kolaylık sağlanacak ve personel mesai saatleri dışındaki nöbet görevinden ve gece vardiyasından muaf tutulacaktır.*" hükmü doğrultusunda başvuranın vermiş olduğu dilekçe ekindeki Engelli Sağlık Kurulu Raporu incelendiğinde açık bir şekilde belirtilen "*bakıma muhtaç*" olduğunu ispat edecek bir ifadenin olmadığı görüleceğini,

b. 2010/2 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile ilgili olarak Bakanlıkça Devlet Personel Başkanlığından görüş talep edildiğini, Devlet Personel Başkanlığının Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına hitaben yazdığı 18/4/2012 tarihli görüş yazısında da kamu çalışanlarının bakmakla yükümlü olduğu engelli aile bireyinin "*bakıma muhtaç olduğunun ilgili mevzuatına göre alınmış geçerli engelli sağlık kurulu raporu ile belgelendirmesi kaydıyla*" bu durumdaki personele engelli aile ferdinin günlük bakımı için izin kullanımında gerekli kolaylık sağlanacağını belirtildiğini, bu nedenle ilgilinin kanunen bakmakla yükümlü olduğu "*bakıma muhtaç*" olduğunun ispatlanması gerekliliğinin vurgulandığını,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

c. Kurumda benzer durumdaki personelden bu şekilde bir belge istenmediğinden bahsedilse de Müdürlüklerinde böyle bir durumun ve talebin yaşanmadığını, Silifke İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünde başvuranın bahsettiği iki personelin ismini taşıyan hiçbir çalışanın bulunmadığını, başvuranın bu iddiasının tek taraflı beyan niteliğinde olduğunu, bu durumu ispat edecek bir belgenin başvuru eklerinde olmadığını, başvuranın önceki dilekçelerine verilen cevaplarda da belirtildiği üzere Silifke İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü amiri tarafından kendisine verilmiş olan Olurdaki 16.00-17.00 saatleri arasındaki 1 saatlik idari izin Kurum içerisindeki iş ve işleyiş, çalışma ve sorumlu olduğu bölümün yoğunluğu gözetilerek söz konusu idare ile alakalı bir tasarruf iradesi olduğunu, bunun da 2010/2 sayılı Genelgenin ilgili maddesinde saat süresi hakkında hükmedici ve kesinlik içeren bir ifade bulunmamasından anlaşıldığını, başvurana Engelli Sağlık Kurulu Raporundaki eksikliklerin giderilmesine kadar mağduriyet oluşturmayacak şekilde iş yoğunluğu da göz önünde bulundurularak sözlü olarak idari izin verildiğini, annesinin ilaçlarının 16.00-17.00 saatleri arasında alınması gerektiğini gösteren bir sağlık kuruluşundan alınmış hekim raporu ile belgelendirmesi durumunda talebinin değerlendirmeye alınacağını 03/12/2024 ve 09/12/2024 tarihli yazılar ile bildirildiğini,

ç. Dilekçe eklerinde bahsi geçen 11.30-13.30 saatleri arasında kendisine sözlü olarak verilen 1 saatlik izin, kurumdaki iş yoğunluğu ve personel sayısı göz önünde bulundurularak kurum amiri tarafından başvurana yardımcı olabilmek için iyi niyet göstergesi olarak, ilgili Genelge referans alınarak dilekçedeki eksikliklerin tamamlanması için belirli bir süre verildiğini, 28-29/12/2024 tarihleri arasında iş yoğunluğu dolayısıyla alınan 26/12/2024 tarihli Olur ile çalıştığı bölümdeki 4 personelin hafta sonu mesaisine çağırıldığını, ancak kendisinin bu nöbetten muaf tutulduğunu,

d. Ayrıntılı bir şekilde anlatıldığı üzere söz konusu iddiaların tek taraflı beyan niteliğinde olduğunu ve soyut kaldığını, söz konusu eksikliklerin tamamlanıp Silifke İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğüne sunulması hâlinde Kaymakamlık Makamınca da değerlendirilip gerekli onayın verileceğini ifade etmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte:

a. Engelli annesi F.B.'nin 25/11/2024 tarihli CİMER başvurusuna Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından 10/12/2024 tarihinde "*Sayın F.B., Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezine yapmış olduğunuz başvuru incelenmiş olup, sunmuş olduğunuz evraklardaki gerekli eksikliklerin giderilmesi hâlinde 16.00-17.00 saatleri arasında idari izin verilecek olup, sizlere sağlıklı, mutlu, huzurlu bir hayat dileriz.*" şeklinde cevap verildiğini, annesine ait Engelli Sağlık Kurulu Raporunun "*süresiz*" şeklinde düzenlendiğini, süresiz engelli raporlarının yenilenmesi gibi bir durum bulunmamakla birlikte, ilaçların kullanımının belli bir saat arasında verileceğine dair bilimsel bir durum olmadığına dair annesinin aile hekiminden alınan yazı karşısında ek evrak getirmesinin hukuken mümkün olmadığını,

b. Tarım ve Orman Bakanlığının il ve ilçe müdürlüklerinin personellerinden sadece engelli raporu istendiğini ve bu çalışanlara talepleri doğrultusunda herhangi bir zorluk çıkarmadan idari izinlerinin verildiğini, tarafına izin verilmemesi için görev yaptığı idare tarafından hukuka aykırı bir şekilde mevzuat dışı evraklar istendiğini, idare tarafından hukuksuz bir şekilde istenen evrakların kendilerine teslim edilmesi hâlinde 16.00-17.00 saatleri arasında izin verileceğine dair annesi F.B.'ye cevap gönderdiklerini,

c. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un "*Mevcut belgelerin geçerliliği*" başlıklı geçici 5'inci

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

maddesinde "Engelli bireylerin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili mevzuatına göre almış oldukları sağlık kurulu raporlarına istinaden hâlen yararlanmakta oldukları hak ve menfaatlerin, sağlık kurulu raporu dışındaki diğer şartların muhafaza edilmesi ve ilgili mevzuatına göre bu hak ve menfaatlerin devamının mümkün olması kaydıyla, önceki raporların geçerlilik süresi içinde aynı şekilde uygulanmasına devam olunur. Ayrıca, engelli bireylerin ilgili mevzuatına uygun olarak daha önceden almış oldukları sağlık kurulu raporlarına istinaden engellilik durumlarının tespitine veya engellilikleri dolayısıyla kendilerine veya yakınlarına kolaylıklar ya da haklar teminine yönelik olarak bu maddenin yayımı tarihine kadar verilmiş olan özürlü, sakat, çürük veya zihinsel ya da bedensel engelleri niteleyen benzeri ibareleri içeren belge, kimlik, kart ve benzeri belgelerin, geçerli oldukları süreler dâhilinde yenilenmeleri gerekmez." hükmünün yer aldığını,

ç. 30/3/2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik'in "Kazanılmış haklar" başlıklı 18'inci maddesinde "(1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce; özürlüler için düzenlenmiş sağlık kurulu raporlarıyla belirlenmiş olan özür oranları, çalışma gücü kayıp oranları, vücut iş görme gücü kaybı oranları, tüm vücut fonksiyon kaybı oranları geçerli olup bu oranlara dayanılarak sağlanmış sosyal destek ve yardım hizmetlerinin sürdürülebilmesi için yeniden özürlü sağlık kurulu raporu düzenlenmez." hükmünün yer aldığını,

d. Mevzuatta hüküm bulunmasına rağmen Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün yeniden rapor istediğini, Bakanlıktaki diğer engelli yakınlarından istenmeyen belgelerin kendisinden istediğini, Kurum tarafından 16.00-17.00 saatleri arasında annesinin ilaçlarını kullandığına ve kendisi tarafından annesinin bakımının yapılmasına bağlı olduğunun ... Aile Sağlığı Merkezinde görevli Aile Hekimi Dr. M.E.S.'ye sorulduğunu, hastaların ilaç kullanımı için belli saat aralığının verilmesinin bilimsel bir durum olmadığını, bu gibi hastalarda ilaç kullanımının düzenli saatlerde olması ve bir yakını tarafından takip edilmesi gerektiğinin yazı ile kendisine bildirildiğini,

e. Dilekçede ismini verdiği engelli yakınlarından hangi evrakların istendiği ve taleplerinin yerine getirilip getirilmediğinin tespit edilmesi gerektiğini, "bakıma muhtaç" ibaresinin Sosyal Güvenlik Kurumundan (SGK) maaş alan engelli yakınları için geçerli olduğunu ve SGK'den engelli yakını maaşı alma gibi bir talebinin bulunmadığını, tarafına verilmiş herhangi bir yazılı iznin bulunmadığını, her ne kadar 11.30-13.30 saatleri arasında sözlü izin verildiğinden bahsedilmiş olsa da engelli annesi F.B.'nin o saatler arasında uyuduğundan belirtilen saatlerde idari izin kullanmadığını, daire içi kamera görüntülerinden durumun tespit edilebileceğini, idare tarafından talep ettiği iznin kendisine verilmemesine ilişkin iş yoğunluğu ve personel sayısının gerekçe gösterilmesinin Kurumumuzu yanıltma amaçlı olduğunu, personelin çeşitli gerekçelerle sözlü ve yazılı olarak idari izin kullandığının tespit edilmesi gerektiğini,

f. Öncesinde, hak arama kurumlarına yaptığı başvurular neticesinde bakmakla yükümlü olduğu annesinin engelliliği ve sağlık durumu ile kendisinin süregelen (kronik) hastalığından kaynaklı engeli nedeniyle aynı il sınırları içerisinde farklı bir ilçeye atama talebinin Kurumumuzun 26/12/2024 tarihli ve 2024/1221 sayılı uzlaşma kararı ve KDK'nın 05/11/2024 tarihli ve ... sayılı dostane çözüm kararı sayesinde gerçekleştiğini,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

g. İdarenin ilgili yazısında 28-29/12/2024 tarihlerinde iş yoğunluğu dolayısıyla alınan Olur ile çalıştığı bölümdeki dört personelin hafta sonu mesaisine çağrıldığını, ancak kendisinin bu nöbetten muaf tutulduğunu, kurumda hafta sonu dahi çalışıldığı izlenimi verilerek Kurumumuzun yanıltılmaya çalışıldığını, Tarım ve Orman Bakanlığı yıl sonu olduğu için 28-29/12/2024 tarihlerinde tüm Türkiye il ve ilçe müdürlüklerinde mesai yapılmasını istediğini, Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından mesai yapılmasına gerek olmadığına Mersin İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne bildirildiğini, ancak İl Müdürlüğünün bu görüşü kabul etmeyerek mesai yapılmasını zorunlu kılması üzerine bir araç, bir şoför ve dört personel görevlendirildiğini, sadece nöbete kalan hafta sonu iki günde Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) başvuruları için toplam on çiftçi geldiğini ve evraklarını teslim edip gittiklerini, hafta sonu iş yoğunluğu nedeniyle bir olur alınmadığını, Bakanlığın tedbir amaçlı talimatı doğrultusunda olur alındığını, Resmî Gazete'de yayımlanan engelli yakını personelin nöbet görevinden ve gece vardiyasından muaf tutulacağı şeklinde düzenleme olduğundan tarafına bir görevlendirme yapılmadığını, ekte sunduğu Mersin İl Tarım ve Orman Müdürlüğünün İlçe Tarım ve Orman Müdürlüklerine hitaben yazdığı 26/12/2024 tarihli yazısında 28-29/12/2024 tarihlerinde ÇKS başvurularının alınması için en az iki personelinin görevlendirmesinin istendiği yazısının Kurumda iş yoğunluğu olduğu ve hafta sonu dahi çalışıldığı yönündeki yanıltma amaçlı beyanı çürüttüğünü,

ğ. Kurumda bir ayı aşkın süredir çalıştığını, annesinin engel durumundan dolayı Silifke ilçesinden Mezitli ilçesine tayin istediğini, ancak Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün izin talebini mevzuata uygun bulmadığını ve bir saatlik idari iznini hukuka aykırı bir şekilde kullandığını, idare tarafından kasıtlı bir şekilde yapılan bu hukuksuz uygulamaya son verilmesini, 16.00-17.00 saatleri arasında engelli annesinin kişisel ihtiyaçlarını yerine getireceğinden, idari izin talebi yerine getirilecekse kabul kararı, idari izin talebinin kabul edilmemesi durumunda ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine dair karar verilmesini ve muhatap hakkında idari yaptırım uygulanmasını talep etmiştir.

5. Başvuranın uzlaşma talebine istinaden 22/01/2025 tarihli ve ... sayılı yazımız ile başvuranın dilekçesinde talep ettiği 16.00-17.00 saatleri arasında 1 saatlik idari izinli sayılması hususunun Kurum iş ve işleyiş açısından mümkün olup olmadığı bilgisi, başvurunun uzlaşma ile sonuçlandırılması talebine ilişkin kabul veya ret şeklindeki görüşü talep edilmiştir. Akabinde, Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuruya konu talebin değerlendirilmesi neticesinde, başvuranın annesine ait Engelli Sağlık Kurulu Raporunda mevzuat gereği "*bakıma muhtaç*" ibaresi bulunmadığından dolayı adı geçen personele gerekli ibarelerin eklenmesi durumunda talebinin tekrar değerlendirileceğinin bildirildiğini,

b. Başvuranın engelli annesinin bakımını üstlenebilmesi için daha önce görev yaptığı Silifke İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından kendisine verilmiş olan Olurdaki 16.00-17.00 saatleri arasındaki 1 saatlik idari iznin Kurum içerisindeki işleyiş, çalışma ve sorumlu olduğu bölümün yoğunluğu gözetilerek söz konusu idare ile alakalı bir tasarruf iradesi olduğu, bunun da 2010/2 sayılı Genelgenin ilgili maddesinde saat süresi hakkında hükmedici ve kesinlik içeren bir ifade bulunmadığı, buna rağmen başvurana Engelli Sağlık Kurulu Raporundaki eksikliklerin giderilmesine kadar, mağduriyeti olmayacak şekilde, iş yoğunluğu da göz önünde bulundurularak sözlü olarak idari izin verildiğini, izin hakkından faydalanan birçok personelin bulunduğu belirtilmiş ise de İlçe Tarım ve Orman

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Müdürlüğünde başvuranın bahsettiği personelin bulunmadığını ve engelli yakını bulunup idari izin kullandırılan herhangi bir personelin bulunmadığının tespit edildiğini,

c. Kurum arşivinde yapılan incelemeler neticesinde daha önce benzer nitelikte herhangi bir kararın bulunmadığını, Devlet Personel Başkanlığının 18/4/2012 tarihli ve ... sayılı görüş yazısının ekte sunulduğu ve yapılan tüm uygulamaların ve taleplerin diğer personeller arasında da Anayasa'da eşitlik ilkesine uygun olması gerektiğinden gerekli eksiklikleri giderildiğinde adı geçene bahse konu edilen idari iznin verileceği hususunu tekrar ettiklerini,

ç. Başvuranın iddialarının tek taraflı beyan niteliğinde ve soyut kaldığını ifade etmiş; annesine ait Engelli Sağlık Kurulu Raporunda söz konusu eksiklikler tamamlanıp ilçe müdürlüğüne sunulması hâlinde Kaymakamlık Makamınca da idari izinli sayılma talebinin yeniden değerlendirilerek gerekli onayın verileceği hususunun yineleniği görülmüştür.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Anayasa'nın "*Kanun önünde eşitlik*" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

"Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. (...) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

7. Anayasa'nın "*Çalışma hakkı ve ödevi*" başlıklı 49'uncu maddesi şöyledir:

"Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır."

8. Anayasa'nın "*Özel hayatın gizliliği ve korunması*" başlıklı 20'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir."

9. 20/04/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Tanımlar*" başlıklı 2'nci maddesinin ilgili hükmü şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında; ... i) Makul düzenleme: Engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri ... ifade eder."

10. 6701 sayılı Kanun'un "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür."

11. 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık türleri" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde makul düzenleme yapmama, Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri arasında sayılmıştır.

12. 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık yasağının kapsamı" başlıklı 5'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.

Birinci fıkra da belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür."

13. Mezkûr Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde Kurumun, "ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmekle görevli olduğu" düzenlenmiştir.

14. Mezkûr Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir."

15. Mezkûr Kanun'un "İspat yükü" başlıklı 21'inci maddesi ise şöyledir:

"Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir."

IV. DEĞERLENME VE GEREKÇE

16. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrası, "Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir" hükmünü; ikinci fıkrası ise, "İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir" hükmünü içermektedir. Başvuranın dilekçesinden, 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden engellilik temelinde ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır. Dosya kapsamında, başvuranın Kuruma başvurmadan önce Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğüne ve CİMER üzerinden idareye başvurarak Kanun'a aykırı olduğunu iddia ettiği uygulamanın düzeltilmesini talep ettiği ancak sorununa çözüm bulamadığı anlaşıldığından ilgili tarafa başvuru şartının yerine getirildiği değerlendirilmiştir. Bu çerçevede, başvurunun Kurumumuzca esastan incelenilecek bir başvuru olduğu değerlendirilmesine varılmıştır.

17. Ayrımcılık yasağı ve bütünleyicisi olan eşitlik ilkesi uluslararası insan hakları hukukunun temel unsurudur ve uluslararası insan hakları belgelerinde de özel olarak düzenlenmektedir. Bu kapsamda İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin (İHEB) 2'nci maddesine göre "*Herkes ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka türden kanaat, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş veya başka türden statü gibi herhangi bir ayrım gözetilmeksizin, bu bildirgede belirtilen bütün hak ve özgürlüklere sahiptir.*"

18. Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin (MSHS) 2'nci maddesine göre "*Herkes yasalar önünde eşittir ve hiçbir ayrım gözetilmeksizin yasalarca eşit derecede korunur. Bu bakımdan yasalar her türlü ayrımı yasaklayacak ve ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka fikir ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum veya diğer statüler gibi her bağlamda ayrımcılığa eşit ve etkili korumayı temin edecektir.*"

19. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesi, "*Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.*" hükmünü içerir.

20. BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin "*Ayrımcılık yapılmaması ve eşitlik*" başlıklı 5'inci maddesi, "*Taraf Devletler herkesin hukuk önünde eşit olduğunu ve ayrımcılığa uğramaksızın hukuk tarafından eşit korunma ve hukuktan eşit yararlanma hakkına sahip olduğunu kabul eder. Taraf Devletler engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılığı yasaklar ve engellilerin herhangi bir nedene dayalı ayrımcılığa karşı eşit ve etkin bir şekilde korunmasını güvence altına alır. Taraf Devletler eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için gerekli tüm adımları atar. Engellilerin fiili eşitliğini hızlandırmak veya sağlamak için gerekli özel tedbirler işbu Sözleşme amaçları doğrultusunda ayrımcılık olarak nitelendirilmez.*" ifadeleriyle engelliliğe dayalı ayrımcılığı yasaklamış ve devletlerin yükümlülüklerini düzenlemiştir.

21. EHİS'in "*Çalışma ve İstihdam*" başlıklı 27'nci maddesine göre "*Taraf Devletler engellilerin diğer bireylerle eşit koşullar altında çalışma hakkına sahip olduğunu kabul eder. Bu hak, engellilerin, açık, bütünleştirici ve erişilebilir bir iş piyasası ve çalışma ortamında serbestçe seçtikleri bir işle hayatlarını kazanmaları fırsatını da içerir. Taraf Devletler çalışırken engelli olanlar dâhil olmak üzere tüm engellilerin çalışma hakkının yaşama geçmesini yasama çalışmalarını da içeren uygun tüm tedbirleri alarak güvence altına alır. Taraf Devletler bunların yanı sıra; ... (i) Engellilerin çalıştığı işyerlerinde makul düzenlemelerin yapılmasını sağlar. (...)*" (TİHEK, B. No: 2023/909, K. No: 2024/263, 29/2/2024, para. 18).

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

22. 5378 sayılı Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 3'üncü maddesinde de makul düzenleme kavramı ayrıca tanımlanmıştır. Buna göre makul düzenleme; engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri ifade etmektedir (TİHEK, B. No: 2022/128, K. No: 2022/494, 09/08/2022, para. 15-17).

23. 6701 sayılı Kanun'un "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesi, kişilerin hukukten tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşit muamele görme hakkını güvence altına alarak cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığı yasaklamıştır. Aynı Kanun'un 5'inci maddesi, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri tarafından hizmet sunumlarında ayrımcılığın yasak olduğunu hükme bağlamıştır.

24. Somut olayda, başvuran, Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünde ... olarak görev yapmakta olup %61 oranında engelli annesinin bakım ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla 16.00-17.00 saatleri arasında bir saatlik idari izin talep etmiştir. Başvuran, bu talebinin reddedilmesinin başvurucunun engelli yakınına yönelik bakım sorumluluğunu dikkate almadan talebi reddetmesi ve diğer personelden ek belge talep edilmezken başvurucudan "*bakıma muhtaç*" ibaresi içeren ek rapor istenmesinin ayrımcılık yasağının ihlali olduğunu iddia etmektedir. Başvuran, daha önce Silifke İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünde annesine ait aynı sağlık raporlarıyla 16.00-17.00 saatleri arasında idari izin aldığını, ancak Mezitli'de farklı muamele gördüğünü, annesinin %61 oranında engelli olduğuna dair sağlık kurulu raporları ve aile hekiminin düzenli bakım gerekliliğine ilişkin yazısıyla talebini desteklemiş; ancak idare, "*bakıma muhtaç*" ibaresinin eksikliği gerekçesiyle talebi reddetmiştir. İdare, 2010/2 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nin "*bakıma muhtaç*" ibaresini zorunlu kıldığını, başvuranın sunduğu raporlarda bu ibarenin bulunmadığını, iş yoğunluğu ve personel durumu nedeniyle 16.00-17.00 saatleri arasında izin verilmesinin mümkün olmadığını, ancak 11.30-13.30 saatleri arasında sözlü izin önerildiğini ve nöbet muafiyeti sağlandığını belirtmiştir.

25. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında ayrımcılık; objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunulması olarak tanımlanmıştır (AİHM, *Willis/Birleşik Krallık*, B. No: 36042/97, 11/06/2002, para. 48 ve AİHM, *Okpisz/Almanya*, B. No: 59140/00, 25/10/2005, para. 33). Ancak AİHM'e göre 14'üncü madde devletlere, "*varolan eşitsizlikleri*" gidermek için gruplara farklı davranmayı yasaklamamaktadır; bundan dolayı bazı şartlarda objektif ve mantıklı bir haklılık olmadan eşitsizliği gidermek için farklı muamelenin yapılmaması söz konusu hükmün ihlaline neden olabilmektedir. Bir başka deyişle Sözleşme'de güvence altına alınan haklardan yararlanırken ayrımcılığa uğramama hakkı; nesnel ve makul bir gerekçe olmaksızın, devletlerin durumları önemli ölçüde farklı olan kişilere farklı muamele etmemesi halinde de ihlal edilmektedir (AİHM, *Belçika Dil Davası/Belçika*, B. No: 1474/62, 23/7/1968, para. 10, 34; AİHM, *Thlimmenos/Yunanistan* [BD], B. No: 34369/97, para. 44; AİHM, *Stec ve diğerleri/Birleşik Krallık* [BD], B. No: 65731/01, para. 51).

26. Ayrımcılık, açık ve kolayca tespit edilebilen bir şekilde yapılmadığında, bu yasağın ihlal edildiğinin kanıtlanması zor olabilmektedir. AİHM bu açıdan "*makul şüphe bırakmayacak*" bir kanıt standardı kabul

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

etmiştir. Mahkemeye göre kanıtlama yeterince güçlü, açık ve birbiriyle uyumlu çıkarsamalardan ya da yeterince çürütülememiş maddi olgulardan oluşabilecektir (AİHM, *Nachova ve Diğerleri/Bulgaristan*, B. No: 43577/98 - 43579/98, 6/7/2005, para. 147). AYM' ye göre ayrımcılık iddiasının ciddiye alınabilmesi için başvuranın, kendisiyle benzer durumdaki başka kişilere yapılan muamele ile kendisine yapılan muamele arasında bir farklılığın bulunduğunu ve bu farklılığın meşru bir amaç olmaksızın ırk, renk, cinsiyet, din, dil vb. ayrımcı bir nedene dayandığını makul delillerle ortaya koyması gerekmektedir (AYM, *Devrim Evin*, B. No: 2013/2069, 20/2/2014, para. 34).

27. Makul düzenleme, engellilik bağlamında ayrımcılık yapmama yükümlülüğünün derhal uygulanmasını sağlayan temel bir unsurdur. Bu yükümlülük, engelli kişinin erişim talebinde bulunduğu andan itibaren, başvuru sahibiyle müzakere edilerek gerçekleştirilmelidir. Yükümlülük sahibi, engelli kişiyle diyaloga girmeli ve potansiyel engellerin kaldırılması için gerekli düzenlemeleri yapmalıdır. Makul düzenleme, engellilik bağlamında ayrımcılık yapmama yükümlülüğünün derhal uygulanmasını sağlayan temel bir unsurdur. İleriye dönük bir yükümlülük olarak makul düzenleme, engelli bir kimsenin erişilebilir olmayan durumlara veya ortamlara erişim istediği veya kendi haklarından istifade etmek istediği andan itibaren gerçekleştirilmeli, başvuru sahibi veya sahipleri ile müzakere edilmelidir. Makul düzenleme, yükümlülük sahibinin engelli kişiyle iletişime girmesini gerektirmektedir. Makul düzenleme yapma yükümlülüğünün, engelli bir bireyin bir düzenleme talebinde bulunduğu ya da ilgili yükümlülük sahibinin söz konusu kişinin bir engeli olduğunun gerçekten farkında olduğunun kanıtlandığı durumlarla sınırlı olmadığının altını çizmek gerekir. BM Engelli Hakları Komitesine göre; aynı zamanda, potansiyel bir yükümlülük sahibinin söz konusu kişinin haklarını kullanmanın önündeki engelleri kaldırmak için bir düzenlemeye ihtiyaç duyabilecek bir engeli olduğunu fark etmesi gerektiği durumlarda da makul düzenleme uygulanmalıdır. (Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Komitesi, *Ayrımcılık Yapmama ve Eşitlik Hakkında Genel Yorum No:6* (2018), para. 24/b).

28. Engellilik temelli ayrımcılığın önlenmesi bağlamında makul düzenleme, acilen yerine getirilmesi gereken temel yükümlülüklerden biri olarak kabul edilmektedir. Örneğin, çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesi ya da sağlıkla ilgili prosedürlerin engelli kişinin durumuna göre uyarlanması gibi uygulamalar makul düzenleme kapsamında değerlendirilir (Engelli Hakları Komitesi Genel Yorum 6, m.23). 6701 sayılı Kanun'un "*Ayrımcılık türleri*" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un "*Ayrımcılık*" başlıklı 4/A maddesinde, makul düzenleme yapmamanın bir ayrımcılık türü olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu düzenlemeler, engellilerin hak ve özgürlüklerden diğer bireylerle eşit şekilde yararlanmasını sağlamak için ölçülü, gerekli ve uygun değişiklikleri ifade eder. Ancak, bu tedbirlerin yalnızca belirli durumlarda gerekli olması ve muhatap için aşırı ya da orantısız bir yük teşkil etmemesi beklenir. Talep edilen bir düzenleme gerekli değilse veya karşı tarafa ağır bir yük getiriyorsa, bu düzenlemenin yapılmaması ayrımcılık olarak değerlendirilmez (TİHEK, B. No: 2018/3034, K. No: 2019/06, 15/01/2019, para. 33).

29. Somut olayda başvuran, %61 oranında engelli olan annesinin günlük bakım ihtiyaçları nedeniyle 16.00-17.00 saatleri arasında idari izin talebinde bulunduğu görülmektedir. Bu talep, annesinin %61 oranında engelli olduğunu gösteren sağlık kurulu raporları ve aile hekiminin ilaç kullanımı ile bakımın düzenli saatlerde yapılması gerektiğine dair yazısıyla desteklenmiştir. 6701 sayılı Kanun'un 2/1-i maddesindeki hükümler uyarınca

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

makul düzenleme için ilk olarak belirli bir durumda ihtiyaç duyulan bir değişiklik veya tedbir olmalıdır. Söz konusu durumda gerçekleştirilen değişiklik veya tedbir, engellilerin hak ve özgürlüklerini kullanmasına veya bunlardan yararlanmasına engel teşkil eden durumu bertaraf etmek amacıyla gerçekleştirilmelidir, bir başka deyişle ilgili tedbir gerekli olmalıdır. Bu bağlamda, idarenin, başvurunun talebini değerlendirirken, engelli kişinin sağlık durumu ve günlük bakım ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak, talebin gerekliliğini nesnel bir şekilde değerlendirmesi gerektiği açıktır. İdare, "*bakıma muhtaç*" ibaresinin raporlarda yer almaması gerekçesiyle talebi reddetmiş, ancak 5378 sayılı Kanun'un geçici 5'inci maddesi ve Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik'in 18'inci maddesi uyarınca, süresiz sağlık kurulu raporlarının geçerliliği ve bu raporlara dayalı hakların devamı açıkça düzenlenmiştir. Bu nedenle, idarenin ek belge talep etmesi, hukuki belirsizlik yaratmakta ve makul düzenleme yükümlülüğünün yerine getirilmesini zorlaştırmaktadır. İdarenin, başvurunun sunduğu sağlık kurulu raporlarının geçerliliğini sorgulaması, mevcut mevzuatın ruhuna ve engellilerin haklarını koruma amacına uygun düşmemektedir.

30. Somut olay çerçevesinde makul düzenleme kapsamında başvuranın ihtiyacı olan makul düzenlemenin yerine getirilmesinin İdare açısından mali imkânlar nispetinde olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir. Bu yönüyle makul bir düzenleme talebinin, düzenleme yapan taraf üzerinde aşırı ve gereksiz bir yük oluşturmaması gerekir (Engelli Hakları Komitesi, Ayrımcılık Yapmama ve Eşitlik Hakkında Genel Yorum No:6 (2018) para. 25/b) Başvuranın talebi, engelli annesinin sağlık kurulu raporlarıyla desteklenen temel bakım ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir ve ölçülülük, gereklilik ve uygunluk kriterleri açısından değerlendirildiğinde, idareye orantısız bir yük getirmediği açıktır. Bu durum, idarenin, makul düzenleme yapma yükümlülüğünü yerine getirirken, engelli kişinin özel ihtiyaçlarını dikkate alma ve başvuruyla etkili bir iletişim kurma sorumluluğunu yeterince yerine getirmediğini ortaya koymaktadır. Başvurucunun haftanın belirli günlerinde bir saatlik idari izin talebinin, ÇKS biriminde günlük ortalama 15 başvuruyla çalışan ve hafta sonu mesailerinin düşük yoğunlukta olduğu bir ortamda, kamu hizmetini aksatacak bir yük oluşturmadağı değerlendirilmektedir.

31. Makul düzenleme, yükümlülük sahibinin engelli kişiyle iletişime girmesini gerektirmektedir (BM Engelli Hakları Komitesi, Ayrımcılık Yapmama ve Eşitlik Hakkında Genel Yorum No:6, 2018, para. 24/b). Somut olayda, annesinin sağlık durumu, ilaç kullanımı ve bakım ihtiyaçları gibi koşullar göz önüne alınarak makul düzenleme kapsamında değerlendirme yapılmamış, başvuran ile makul düzenlemeye ilişkin bir müzakere süreci yürütülmediği, başvuranın talebi reddedilirken alternatif çözümler sunma veya başvuranla diyalog kurarak engelli kişinin ihtiyaçlarına uygun bir düzenleme yapma konusunda yeterli özeni göstermediği değerlendirilmiştir.

32. Sonuç olarak, başvuranın iddiaları, muhatabın konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın talebinin, engelli kişinin temel ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayacak şekilde, idare tarafından nesnel kriterlere dayalı olarak değerlendirilmesi ve uygun düzenlemelerin yapılması gerektiği, idari izin talebinin, idareye ölçüsüz bir yük getirmediği, talebin amaca uygun, gerekli ve ölçülü olduğu, idarenin, başvuranla müzakere ederek alternatif çözümler üretme veya engelli kişinin ihtiyaçlarına uygun bir düzenleme yapma konusunda yeterli özeni göstermediği, bu yönüyle İdarenin kamu hizmetlerinin sürekliliği ve aksatmadan yürütülmesi amacıyla takdir yetkisi kullanılırken aile ve özel hayata saygı hakkı çerçevesinde kamu görevlisinin menfaati ile idarenin ihtiyaçları arasında makul bir denge gözetilemediği değerlendirilmekte olup; bu

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

yönüyle 6701 sayılı Kanun kapsamında muhatap nezdinde makul düzenleme yapmama türündeki ayrımcılık yasağının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

33. İhlalin etki ve sonucunun ağırlığı ile muhatabın ekonomik durumu ve hukuki konumu göz önünde bulundurularak ihlal konusu eylemle ilgili muhataba 15.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Muhatap Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü hakkında 15.000,00 TL (OnBeşBin TL) İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,

C. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

Ç. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

4/9/2025 tarihinde Muhammet Ecevit CARTİ'nin karşı oyu ile OY ÇOKLUĞUYLA karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Fahrettin ALTUN
Kurul Başkanı

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dr. Ömer ÇELEN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Tayyip UÇAR
Kurul Üyesi

Ek: 2025/590 A.C.B. Kurul Kararı Muhammet Ecevit CARTİ Karşı Oyu (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

Karar Adı : A.C.B.
Karar Numarası : 2025/590

Başvuru, Mezitli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünde ... olarak görev yapmakta olan başvuranın, engelli annesinin bakımı için 16.00-17.00 saatleri arasında idari izinli sayılma talebinin reddedilerek 11.30-13.30 saatleri arasında idari izinli sayılmasının makul düzenleme yapılmamasından dolayı ayrımcılık oluşturduğu iddiasına dayanmaktadır.

Başvuru kapsamında; başvuranın çalıştığı kurumdan annesine bakım yapmak için 16.00-17.00 saatleri arasında idari izin talebinde bulunduğu anlaşılmaktadır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 23 üncü maddesine göre memurlar mezkûr Kanun'da gösterilen süre ve şartlarla izin hakkına sahiptir. İdari izin mezkûr Kanun'da resmi bir usul olarak açıkça düzenlenmemiş olsa da idareler tarafından zaman zaman başvuru alan çalışanlara yönelik bir kolaylık olarak değerlendirilmelidir. Bu kapsamda idareler, talep eden çalışanlarına, yürütmekle yükümlü olunan kamu hizmetlerinde sürekliliğin sağlanmasını, iş yoğunluğunu ve çalışma düzenini göz önünde bulundurarak gerekli hallerde ve uygun şartlarda idari izin kullanırlırlar. Bu izin türünün resmi bir usul olarak düzenlenmemesi idarenin bu izni kullandırırken daha geniş bir takdir marjına sahip olması sonucunu doğurmaktadır. Somut olayda da başvuran idari izin talep etmekte olup bu izin türünün kullanılmasında idarenin takdir yetkisinin bulunduğunu bizzat başvuran da kabul etmektedir. Her ne kadar başvuran bu iznin takdir yetkisine bağlı olarak kullanılmasını eleştirse de ilgili Kanun'da düzenlenmemiş bu usulün kullanılmasında geniş takdir yetkisinin kullanılması kamu hizmetlerinde süreklilik ilkesi gereği olağan olarak görülmelidir.

Başvuran, talep ettiği iznin ve izin saatlerinin kullanılmasına ilişkin olarak 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un geçici 5 inci maddesi, 30/3/2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özürlülük Ölçütü Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik ile 30/10/2010 tarihli ve 2010/2 sayılı Başbakanlık Genelgesi'ni dayanak olarak belirtmektedir. Mezkûr Başbakanlık Genelgesinin ilgili hükmü incelendiğinde *"Kamu çalışanlarının kanunen bakmakla yükümlü olduğu özürlü aile bireyinin bakıma muhtaç olduğunun ilgili mevzuatına göre alınmış geçerli özürlü sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi kaydıyla bu durumdaki personele; özürlü aile ferdinin günlük bakımı için izin kullanımında gerekli kolaylık sağlanacak ve personel mesai saatleri dışındaki nöbet görevinden ve gece vardiyasından muaf tutulacaktır."* ifadesinin yer aldığı görülmektedir. Açıkça görüleceği üzere; Genelge'de belirtilen kolaylıkların sağlanması *"çalışanların kanunen bakmakla yükümlü olduğu özürlü aile bireyinin bakıma muhtaç olduğunun ilgili mevzuatına göre alınmış geçerli özürlü sağlık kurulu raporu ile*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

belgelendirilmesi” şartına bağlanmış olup somut olayda başvuranın annesinin raporunda *bakıma muhtaç* ibaresinin bulunmadığı bilinmektedir. İlgiliye muhatap idare tarafından verilen cevaplarda vurgulanan bu eksiklikten dolayı, idarenin hukuki düzenlenmenin getirdiği şartları sağlamadığı gerekçesiyle başvurana talep ettiği izin saatini kullandırmamasında mevzuata aykırılık olmadığı kanaati oluşmaktadır.

Diğer taraftan; başvuran tarafından annesinin sağlık kurulu raporunun geçerliliğinin ve taleplerinin dayanağı olarak gösterilen Özürlülük Ölçütü Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik, 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik’in 18 inci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Başvuranın, annesinin sağlık kurulu raporunun geçerliliğinin dayanağı olarak ifade ettiği 5378 sayılı Kanun’un Mevcut belgelerin geçerliliği başlıklı Geçici 5 inci maddesi 25/4/2013 tarihinde 6462 sayılı Kanun’un 2 nci maddesi ile 5378 sayılı Kanun’a eklenmiş olup değişiklik tarihinden önceki Raporların geçerliliğini hükme bağlayan bir düzenlemenin 2015 yılına ait bir sağlık kurulu raporunu geçerli kılmayacağı izahtan varestedir. Başvuranın annesine ait sağlık raporu Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik’in 15 inci maddesi uyarınca geçerliliğini taşımakta olup başvuru dilekçesinde ve cevaplarda tekrarlanan bu hatanın beyan edilmesinin zaruri olduğu düşünülmektedir.

Başvuranın annesinin 2015 yılına ait ve engellilik durumuna ilişkin süresiz sağlık kurulu raporunun geçerliliği devam etmekle beraber anılan raporda “bakıma muhtaç” ibaresi yer almadığından, ilgiliye Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında bağımlılık derecesini gösterir (*bağımlılık değerlendirmesi bölümünde “bağımsız”, “kısmi bağımlı” ya da “tam bağımlı” yazan*) bir rapor düzenlenmesinin bu konudaki şüpheleri giderebileceği değerlendirilmektedir. Diğer taraftan başvuranın “bakıma muhtaç” ibaresinin sadece SGK’dan maaş alan engelli yakınları için geçerli olduğu iddiasının da temelsiz olduğunun belirtilmesi gerekmektedir.

Son olarak, başvuranın dosyaya sunduğu sağlık raporlarında annesinin bakımının ve ilaçlarının verilmesinin mutlaka belirli saatlerde gerçekleştirilmesi gerektiğine dair bir ifadenin yer almadığı görülmüş olup başvuran da idari iznin mutlaka talep ettiği saatler içinde verilmesini zorunlu kılacak bir bilgi ya da belgeyi açıkça ortaya koyamamıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat ve hususlara rağmen muhatap İdare, başvurana annesinin raporundaki eksiklikler tamamlanıncaya dek 11.30-13.30 saatleri arasında kullanılmak üzere idari izin vermiş ve bu süreçte kendisini nöbetlerden de muaf tutmuştur. Bu kapsamda muhatabın makul düzenleme sorumluluğunu yerine getirdiği değerlendirilmektedir.

Bu bağlamda muhatabın, başvuranı talep ettiği saatlerden farklı saatlerde idari izinli saymasını makul düzenleme yükümlülüğünün ihlali olarak değerlendirmenin yerinde olmadığı kanaatiyle idarenin ayrımcılık yasağını ihlal ettiği yönündeki Kurul görüşüne tarafimca iştirak edilmemektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Açıklanan nedenlerle sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyorum.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
II. Başkan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No: